

ВПЛИВ ПАНДЕМІЇ COVID-19 НА РИНОК ПРАЦІ УКРАЇНИ

THE IMPACT OF THE COVID-19 PANDEMIC ON THE LABOR MARKET OF UKRAINE

Сало Я.В.

кандидат економічних наук, старший викладач
кафедри управління персоналом і економіки праці,
Одеський національний економічний університет

Желяскова Т.С.

студентка,
Одеський національний економічний університет

Salo Yana, Zhelyaskova Tetiana
Odessa National Economic University

Статтю присвячено темі впливу пандемії COVID-19 на стан ринку праці України. Оскільки вірус став повною несподіванкою, а світова економіка виявилася не готовою до такого потрясіння, тому потрібно проаналізувати його вплив безпосередньо на ринок праці як на один із найважливіших механізмів у роботі будь-якої економіки та держави. Насамперед було проаналізовано безпосередній вплив карантинних заходів на рівень безробіття. Визначено рівень адаптації населення України до карантинних заходів та ступінь їх фінансової захищеності. Розглянуто ситуацію із затримкою заробітних плат через екстремальні умови. Для розуміння загальної картини того, що відбувається на ринку праці, розглянуто ситуацію з вакансіями, що допомогло зрозуміти, як саме карантин і локдаун змогли вплинути на ринок вакансій, які фахівці були потрібні більше, а які менше. Виділено основні характеристики «карантинного» ринку праці та зроблено висновки.

Ключові слова: карантин, ринок праці, COVID-19, безробіття, заробітна плата.

The article is devoted to the impact of the COVID-19 pandemic on the state of the Ukrainian labor market. As the virus came as a complete surprise, the world economy was not ready for such a shock, so we need to analyze its impact directly on the labor market, as one of the most important mechanisms in the work of any economy and state. First of all, the direct impact of quarantine measures on the unemployment rate was analyzed. The level of adaptation of the population of Ukraine to quarantine measures and the degree of their financial protection is determined. The situation with delayed wages due to extreme conditions was also considered. The areas in which wage arrears most often arose are indicated. The main trends of the labor market are named, among which are the optimization of costs, a sharp increase in competition in the labor market and changing priorities. For understanding the general picture of what is happening in the labor market, the situation with vacancies was considered, which helped to understand how quarantine and lockdown could affect the vacancy market, which specialists were needed more and which less. The labor market is not standing still and is rapidly recovering after the removal of strict quarantine restrictions, as evidenced by the increase in the number of vacancies and activity of applicants. The issue of organizing labor market statistics is becoming acute, which can allow us to see the real state of affairs. To do this, it is necessary to modify the data collection system, for example, to collect data not for a month or quarter, but weekly, because data during the first coronavirus wave, the situation in the labor market changed very quickly. Emphasis is placed on hidden unemployment. There are actually a lot of such people. They were not officially fired, but could be sent on leave at their own expense or transferred to part-time work, which, of course, reduces the amount of salary received. People who find themselves in such conditions are in a dangerous situation because on the one hand they may return to work and on the other hand they may lose it. Conclusions are made and prospects of further researches are defined.

Keywords: quarantine, labor market, COVID-19, unemployment, wages.

Постановка проблеми у загальному вигляді та її зв'язок із важливими науковими чи практичними завданнями. Швидке поширення пандемії COVID-19 здійснило масштабний вплив на економіку всіх країн, включаючи й Україну. Були введені обмежувальні заходи

у вигляді карантину та локдауну для стримування пандемії та зниження рівня захворюваності, що, своєю чергою, призвело до зменшення фонду оплати праці, скорочення кількості робочих місць, зростання безробіття та падіння рівня доходів населення. Ця проблема торкнулася практично всіх секторів економіки та соціальної сфери, найбільше – малого та середнього бізнесу, оскільки державної підтримки, обмеженої деякими видами підприємницької діяльності, виявилось недостатньо. Так, однією з найбільш постраждалих стала сфера зайнятості. У ситуації, що склалася, особливої актуальності набуває завдання аналізу змін на ринку праці, що відбуваються під впливом пандемії COVID-19. Оскільки пандемія COVID-19 та вимушені карантинні заходи сильно вдарили по основним сферам як економіки, так і життя людей, існує необхідність вивчення українського ринку праці на даному етапі для повного і чіткого розуміння впливу карантинних заходів для виділення можливих шляхів поліпшення ситуації.

Аналіз останніх досліджень і публікацій, в яких започатковано розв'язання даної проблеми і на які спираються автори. Вивченню теми впливу карантинних заходів та пандемії COVID-19 у цілому на економіку та на ринок праці України присвятили свої роботи такі вчені, як О. Амоша [17], Л. Бенювська [15], О. Голобова [10], Н. Грицюк [11], Д. Долбнєва [14], Т. Сак [11], І. Сторонянська [15], О. Хандій [17], Л. Шамілева [16], І. Якимішин [11] та ін.

Виділення невирішених раніше частин загальної проблеми, котрим присвячується означена стаття. Незважаючи на важливі напрацювання у вітчизняному науковому середовищі, усе ще бракує інформації щодо особливостей українського ринку праці в умовах пандемії COVID-19. Оскільки пандемія COVID-19 все ще набирає обертів, проблеми зайнятості, безробіття та вивчення особливостей українського ринку праці є актуальними і потребують усебічного дослідження.

Формулювання цілей статті (**постановка завдання**). Метою статті є дослідження ринку праці України на сучасному етапі розвитку з урахуванням впливу пандемії COVID-19.

Виклад основного матеріалу дослідження з повним обґрунтуванням отриманих наукових результатів. Пандемія COVID-19 стала цілковитою несподіванкою для всіх. Небезпечний вірус ударив по всіх секторах економіки та ринках. Оперативні заходи у вигляді карантинів і локдаунів були необхідні, але не пройшли безслідно для ринку праці як у світі, так і в Україні. Соціальна відповідальність та необхідність дистанції поставили під загрозу штатний режим роботи. Організації були змушені закриватися та переходити на дистанційний режим роботи. Однак далеко не всі сфери роботи мають таку можливість.

Із запровадженням суворого карантину рівень безробіття в Україні почав різко зростати у квітні 2020 р. (перший карантин). Якщо в березні в Україні було офіційно зареєстровано 349 тис безробітних, то у квітні ця кількість досягла 457 тис, у травні – 511 тис, у червні – 517 тис. І лише у липні почалося скорочення – до 506 тис, а у серпні – до 474 тис. Тобто можна стверджувати, що суворі карантинні обмеження погіршують становище ринку праці. За даними Державного центру зайнятості, загалом від моменту введення карантину в Україні в 2020 р. практично 432 тис осіб залишилися без роботи (станом на кінець серпня), що на 67% більше, ніж за той самий період минулого року. Без роботи залишилися сотні тисяч громадян, як представники інтелектуальної праці, так і простіших професій. Станом на 20 серпня майже 488 тис українців не мають роботи (276 тис за аналогічний період минулого року) [1].

На початку вересня у Мінекономіки оптимістично повідомили: кількість нових зареєстрованих безробітних у центрах зайнятості перестала зростати [2]. Перші тижні 2021 р. розпочалися з посиленого карантину. За січень кількість зареєстрованих безробітних становила 81,7 тис, а у червні 2021 р. показник зменшився до 50,8 тис на місяць. У березні 2020 р. працевлаштувалося 74,7 тис осіб. Через п'ять місяців показник скоротився до 40,1 тис на місяць, проте у вересні минулого року кількість тих, хто знайшов роботу, становила 61,9 тис. Протягом грудня 2020 р. працевлаштувалося 25,3 тис осіб. До квітня 2021 р. цей показник зріс до 72,4 тис. Проте протягом травня-червня працевлаштувалося по 40 тис осіб [3].

Дослідження, яке було проведено за допомогою двох Gradus-опитувань, показало ступінь адаптації українців до карантинних умов. У дослідженні показано різницю ключових змінних за перший карантин 2020 р. та за другу хвилю 2021 р.

Таблиця демонструє, що міські жителі України все ж таки адаптуються до життя в карантинних умовах. Можливо, це сталося завдяки адаптивній карантинній політиці. Але ситуація з фінансовою незахищеністю все ще залишається плачевною, незважаючи на зменшення її рівня. У лютому респонденти відповіли, що мають заощаджень менше ніж на місяць (у 53,8% випадків). Також певні проблеми, пов'язані з карантинними обмеженнями, спостерігаються і в частині заробітних плат. До 1 лютого 2021 р. кількість людей, яким несвоєчасно виплачують зарплату, збільшилася до 148,3 тис. Кожному з них не виплачено в середньому 20 тис грн, що відчутно вище за середню зарплату за аналогічний період – 12 337 грн.

Загальний обсяг заборгованості із зарплат зростає майже до 3 млрд грн [5]. Найчастіше борги виникають у таких сферах, як:

- будівництво;

Таблиця 1

Рівень адаптації українців до умов карантину

Змінні	Хвиля 1: квітня 2020 р.	Хвиля 2: 15 лютого 2021 р.	Зміна середнього значення	Очікувана зміна
Не працює	24,9%	10,7%	-14%	-15%
Робота з дому	40,4%	25,3%	-15%	-13,9%
Боїться втратити роботу	24,5%	21%	-3,7%	-6,9%
Заощадження < 1 місяця	56%	53,8%	-2%	-10,1%

Джерело: складено за [4]

- виробництво машин та обладнання;
- професійна, наукова та технічна діяльність.

Разом зі скороченням зайнятого населення та затримками з виплат, у періоди жорстких карантинних заходів також скорочувалася кількість вакансій на різних сервісах. На піку карантину, тобто у найгірший період, кількість вакансій скоротилася вдвічі (у Держслужбі зайнятості, на сайтах *rabota.ua* та *work.ua*). Найгірша ситуація була у готельно-ресторанному бізнесі: залишилося лише 17% вакансій від докарантинного рівня (на сайтах *rabota.ua* та *work.ua*). Також дуже постраждала роздрібна торгівля: залишилося близько 40% вакансій від докарантинного рівня [9]. Також серйозно постраждали фінансова та банківська сфери. Промисловість та агросектор постраждали менше.

Проте відновлення ринку праці після жорсткого карантину відбувається дуже швидко: збільшується кількість вакансій, поживаються активність претендентів. За даними *rabota.ua*, кількість вакансій поновилася на 100% до докарантинного рівня [6]. Проте не лише безробіттям та затримками зарплат можна охарактеризувати карантинний ринок праці. Деякі автори переконані, що колишнім ринок праці більше не буде. Які тенденції можна назвати:

1. Оптимізація витрат. За обмежених умов підприємства починають аналізувати, чи потрібні їм офіси в такій кількості, чи є сенс утримувати в штаті певних людей. Тому бізнес відсікає від себе все зайве, через це якраз і підвищується рівень безробіття. Проте підприємства починають підходити до своїх фінансових питань із великим розумом.

2. Різке збільшення конкуренції на ринку праці. Люди, втрачаючи роботу, шукають способи знайти нову, а кількість вакансій у карантинний період значно скоротилася, от і виходить ситуація, коли на одну вакансію починають претендувати у два-три рази більше людей, аніж від початку. Але така висока активність із боку шукачів роботи не завжди пов'язана тільки з дефіцитом вакансій. Згідно з опитуванням, проведеним серед користувачів порталу *grc.ua*, відбулося зниження на 6–7% респондентів. Серед них: менеджери з персоналу, маркетологи, ІТ-фахівці, адміністративний персонал,

співробітники *HoReCa*, спеціалісти з продажу. Згідно з іншим дослідженням «Кадри під час пандемії», проведеним виданням «БІЗНЕС» спільно з *grc.ua* та *KPMG Ukraine*, більшості (71%) роботодавців удалося зберегти природний потік співробітників. Із матеріальною мотивацією працівників ситуація складніша: найближчими місяцями 35,2% роботодавців знизять заробітну плату, а 64,7% роботодавців збережуть поточний рівень. При цьому майже половина респондентів відзначила зниження матеріальної мотивації їхніх співробітників. У результаті кількість претендентів збільшилася: люди шукають місця, де їм платять більше.

3. Зміна пріоритетів. Коли кількість вакансій за одними напрямками скоротилася більше ніж у два рази, за іншими – збільшилася у три рази. В одній і тій самій сфері навесні та влітку можна спостерігати збільшення чи зменшення кількості робочих місць. Наприклад, на початку карантину у другій половині березня активно шукали ІТ-фахівців – тоді кількість вакансій збільшилась на 125%. Це цілком очікувана ситуація, пов'язана з переходом компанії на віддалену роботу. Роботодавці активно шукають експертів, які можуть підтримувати життєздатність ІТ-інфраструктури. Але у квітні ця динаміка суттєво сповільнилася: порівняно з березнем рівень вакантних площ тут збільшився на 32%. Серед загальної кількості вакансій у першій половині травня кількість ІТ-вакансій, як і раніше, мала тенденцію до зниження [7].

«Пандемічні тренди» підвищили попит на доставку. За даними *rabota.ua*, найпопулярнішими серед претендентів були рубрики «Адмінперсонал – Водії – Кур'єри», «Торгівля», «Логістика – Митниця – Склад» та «Персонал для дому». Більшість кандидатів (близько 68%) – молоді люди віком 18–34 років. Значна кількість тих, хто розміщував або оновлював резюме протягом року, – віком від 35 до 54 років (таких 30%). Кандидатів у старшому віці (понад 55 років) та тих, хто ще не досяг повноліття (14–17 років) – менше. Однак вони також розміщували резюме та часто шукали роботу на неповний день. Найактивнішими здобувачами були люди без досвіду роботи. Вони опублікували майже 37% резюме. Друга за чисельністю

категорія кандидатів (25% опублікованих резюме) – з досвідом понад п'ять років. Кількість резюме з досвідом роботи від п'яти років перевищує 370 тис [8].

Висновки з цього дослідження і перспективи подальших розвідок у даному напрямку. Несподіванка у вигляді небезпечного вірусу, який уразив усі країни і вплинув на абсолютно всі сфери людської життєдіяльності, як і на економічну, дуже серйозно позначився на економіках багатьох країн світу. Особливо сильно зачепив ринок праці, який зазнав великих потрясінь за часів карантинних обмежень. Збільшення рівня безробіття – головна характеристика «карантинного» ринку праці. Затримки виплат, коливання попиту та пропозиції. Усе це має переважно негативний відтінок.

На жаль, реальний стан ринку праці відстежити майже неможливо, ми можемо лише припускати, тому що державна статистика зовсім не адаптована до таких криз, про що свідчить помітний розрив офіційних даних від даних, отриманих шляхом соціопитувань. Очевидним стає те, що ринок праці все одно не стоїть на місці та швидко відновлюється після зняття строгих карантинних обмежень, про що свідчить збільшення кількості вакансій та активності претендентів. Гострим стає питання організації статистики ринку праці, що може дати

змогу побачити реальний стан речей. Для цього необхідно модифікувати систему збору даних, наприклад збирати дані не за місяць або квартал, а щотижня, тому що дані під час першої коронавірусної хвилі ситуація на ринку праці змінювалася дуже швидко.

Також слід приділити особливу увагу прихованому безробіттю. Подібних людей насправді досить багато. Їх не звільняли офіційно, але могли відправити у відпустку власним коштом або перевести на неповний робочий день, що, звичайно ж, скорочує обсяг зарплати, що отримується. Люди, які опинилися в таких умовах, перебувають у небезпечному становищі, оскільки, з одного боку, можуть повернутися на роботу, а з іншого – можуть її втратити. Тому існує потреба в модифікаціях методів аналізу та збору інформації, щоб не знижувати масштабність подібної проблеми. Це може допомогти за можливих майбутніх хвиль захворюваності.

Також існує необхідність у модифікації механізмів, пов'язаних із компенсаціями бізнесу та людям. На жаль, на даний момент далеко не всі підприємці мають можливість скористатися цим механізмом для компенсації заробітних плат своїм співробітникам через простоту. Механізм потребує поліпшення, а також зниження вимог до бізнесу, який міг би претендувати на компенсацію.

БІБЛІОГРАФІЧНИЙ СПИСОК:

1. За час карантину статус безробітного отримали понад 430 тисяч українців. URL: <https://www.ukrinform.ua/rubric-economy/3084565-za-cas-karantinu-status-bezrobitnogo-otrimali-ponad-430-tisac-ukrainciv.html> (дата звернення: 02.12.2021).
2. Зростання кількості зареєстрованих безробітних зупинилося. URL: <https://www.me.gov.ua/News/Detail?lang=uk-UA&id=86dfa1ef-0928-4430-999d-79404c5eaf17&title=ZrostanniaKilkostiZarestrovanikhBezrobitnihKhZupinilosia-Petrashko> (дата звернення: 02.12.2021).
3. Аналітичний портал «Слово і діло». URL: <https://ru.slovoidilo.ua/2021/08/25/infografika/obshhestvo/kak-karantin-povliyal-gynok-truda-ukraine> (дата звернення: 02.12.2021).
4. Люди економлять на одязі, а багатих поменшало: як COVID змінює ринок праці України. *Вокс Україна*. URL: <https://voxukraine.org/en/gender-and-resilience-a-year-of-pandemic-in-urban-ukraine/> (дата звернення: 02.12.2021).
5. В Украине растут долги по зарплате: ТОП-5 областей и отраслей за январь-2021. URL: <https://economics.segodnya.ua/economics/enews/v-ukraine-rastut-dolgi-po-zarplate-nazvany-top-5-oblastey-i-otrasley-za-yanvar-2021-1510004.html> (дата звернення: 02.12.2021).
6. Якою була ситуація на ринку праці під час карантину та чи відбувається відновлення? *Центр економічної стратегії*. URL: <https://ces.org.ua/labor-market-during-quarantine-ukraine/> (дата звернення: 02.12.2021).
7. Мультимедійна платформа іномовлення України. URL: <https://www.ukrinform.ua/rubric-society/3104312-ak-randemia-covid19-zminila-rinok-praci-v-ukraini.html> (дата звернення: 02.12.2021).
8. Как коронавирус изменил рынок труда в Украине. URL: <https://www.capital.ua/ru/publication/150634-kak-koronavirus-izmenil-gynok-truda-v-ukraine> (дата звернення: 02.12.2021).
9. Карантин та коронавірус: як змінилася ситуація на ринку праці. URL: <https://gmk.center.ua/opinion/karantin-ta-koronavirus-yak-zminilasya-situaciya-na-rinku-praci/> (дата звернення: 02.12.2021).
10. Гололобова О., Чмельова О. Вплив коронавірусу COVID-19 на світову економіку. *Вісник Національного технічного університету «Харківський політехнічний інститут» (економічні науки)*. 2020. № 3. С. 67–72.
11. Грицюк Н.О., Сак Т.В. Вплив пандемії COVID-19 на світову економіку. *Економічний простір*. 2021. № 165. С. 33–38.
12. Долбнєва Д.В. Вплив COVID-19 на економіку країн світу. *Проблеми економіки*. 2020. № 1(43). С. 20–26.
13. Якимшин І. Вплив COVID-19 на економіку країн світу. *Грааль науки*. 2021. № 4. С. 50–52.
14. Долбнєва Д.В. Вплив COVID-19 на економіку країн світу. *Проблеми економіки*. 2020. № 1. С. 20–26.

15. Сторонянська І.З., Бенівська Л.Я. Економіка регіонів України під дією викликів пандемії COVID-19. *Регіональна економіка*. 2020. № 2(96). С. 5–16. DOI: <https://doi.org/10.36818/1562-0905-2020-2-1>.

16. Шамілева Л.Л., Хандій О.О. Оцінка впливу фінансово-економічної кризи та пандемії COVID-19 на національний ринок праці. *Економічний вісник Донбасу*. 2020. № 3. С. 177–182. DOI: [https://doi.org/10.12958/1817-3772-2020-3\(61\)-177-182](https://doi.org/10.12958/1817-3772-2020-3(61)-177-182).

17. Хандій О.О., Амоша О.О., Мосійчук Д.О. Гендерні особливості ринку праці в умовах пандемії COVID-19. *Бізнес Інформ*. 2021. № 2. С. 176–182. URL: <https://doi.org/10.32983/2222-4459-2021-2-176-182>.

REFERENCES:

1. Za chas karantynu status bezrobitnoho otrymaly ponad 430 tysyach ukrayintsiv [During the quarantine, more than 430,000 Ukrainians received unemployment status]. Available at: <https://www.ukrinform.ua/rubric-economy/3084565-za-cas-karantynu-status-bezrobitnogo-otrimali-ponad-430-tisac-ukrainciv.html> [in Ukrainian] (accessed 2 December 2021).

2. Zrostannya kil'kosti zareystrovanykh bezrobitnykh zupynylosya [The growth in the number of registered unemployed has stopped]. Available at: <https://www.me.gov.ua/News/Detail?lang=uk-UA&id=86dfa1ef-0928-4430-999d-79404c5eaf17&title=ZrostanniaKilkostiZarestrovanikhBezrobitnikhZupinilosia-Petrashko> [in Ukrainian] (accessed 2 December 2021).

3. Analytical portal "Word and Deed". Available at: <https://ru.slovovidilo.ua/2021/08/25/infografika/obshhestvo-kak-karantin-povliyal-rynok-truda-ukraine> [in Russian] (accessed 2 December 2021).

4. Lyudy ekonomlyat' na odyazi, a bahatykh pomenshalo: yak COVID zminyuye rynek pratsi Ukrayiny [People save money on clothes, but the rich have changed: like COVID changes in the market of Ukraine]. Available at: <https://voxukraine.org/en/gender-and-resilience-a-year-of-pandemic-in-urban-ukraine/> [in English] (accessed 2 December 2021).

5. V Ukraine rastut dolgi po zarplate: TOP-5 oblastey i otrasley za yanvar'-2021 [In Ukraine, wage arrears are growing: TOP-5 regions and industries for January-2021]. Available at: <https://economics.segodnya.ua/economics/enews/v-ukraine-rastut-dolgi-po-zarplate-nazvany-top-5-oblastey-i-otrasley-za-yanvar-2021-1510004.html> [in Russian] (accessed 2 December 2021).

6. Yakoyu bula sytuatsiya na rynku pratsi pid chas karantynu ta chy vidbuvayet'sya vidnovlennya [What was the situation on the labor market during quarantine and is there a recovery?]. Available at: <https://ces.org.ua/labor-market-during-quarantine-ukraine/> [in Ukrainian] (accessed 2 December 2021).

7. Multimedia platform for Ukrainian nomination. Retrieved from <https://www.ukrinform.ua/rubric-society/3104312-ak-pandemia-covid19-zminila-rinok-praci-v-ukraini.html> [in Ukrainian] (accessed 2 December 2021).

8. Kak koronavirus izmenil rynek truda v Ukraine [How the coronavirus changed the labor market in Ukraine]. Available at: <https://www.capital.ua/ru/publication/150634-kak-koronavirus-izmenil-rynek-truda-v-ukraine> [in Russian] (accessed 2 December 2021).

9. Karantyn ta koronavirus: yak zminylasya sytuatsiya na rynku pratsi [Quarantine and coronavirus: how the situation on the labor market has changed]. Available at: <https://gmk.center.ua/opinion/karantin-ta-koronavirus-yak-zminylasya-situatsiya-na-ryнку-praci/> [in Ukrainian] (accessed 2 December 2021).

10. Hololobova O., Chmel'ova O. (2020). Vplyv koronavirusu COVID-19 na svitovu ekonomiku [The impact of coronavirus COVID-19 on the world economy]. *Bulletin of the National Technical University "Kharkiv Polytechnic Institute" (economics)*, № 3, pp. 67–72. [in Ukrainian]

11. Hrytsyuk N.O., Sak T.V. (2021). Vplyv pandemiyi COVID-19 na svitovu ekonomiku [The impact of the COVID-19 pandemic on the world economy]. *Economic Space*, № 165, pp. 33–38. [in Ukrainian]

12. Dolbnyeva D.V. (2020). Vplyv COVID-19 na ekonomiku krayin svitu [The impact of COVID-19 on the economies of the world]. *Problems of Economics*, № 1 (43), pp. 20–26. [in Ukrainian].

13. Yakymyshyn I. (2021). Vplyv COVID-19 na ekonomiku krayin svitu [The impact of COVID-19 on the economy of the world]. *Grail of Science*, № 4. pp. 50–52. [in Ukrainian]

14. Dolbnyeva D.V. (2020). Vplyv COVID-19 na ekonomiku krayin svitu [Influence of COVID-19 on the economy of the world]. *Problems of economy*. 2020. № 1. pp. 20–26.

15. Storonians'ka I.Z., Benovs'ka L.Y. (2020). Ekonomika rehioniv Ukrayiny pid diyeyu vyklykiv pandemiyi COVID-19 [Economy of the regions of Ukraine under the influence of the challenges of the COVID-19 pandemic]. *Regional economy*. № 2(96). pp. 5–16. DOI: <https://doi.org/10.36818/1562-0905-2020-2-1>

16. Shamileva L.L., Khandiy O.O. (2020). Otsinka vplyvu finansovo-ekonomichnoyi kryzy ta pandemiyi COVID-19 na natsional'nyy rynek pratsi [Assessment of the impact of the financial and economic crisis and the COVID-19 pandemic on the national labor market]. *Economic Bulletin of Donbass*. № 3. pp. 177–182. DOI: [https://doi.org/10.12958/1817-3772-2020-3\(61\)-177-182](https://doi.org/10.12958/1817-3772-2020-3(61)-177-182)

17. Khandiy O.O., Amosha O.O., Mosiychuk D.O. (2021). Henderni osoblyvosti rynku pratsi v umovakh pandemiyi COVID-19 [Gender features of the labor market in the COVID-19 pandemic]. *Business Inform*. № 2. pp. 176–182. DOI: <https://doi.org/10.32983/2222-4459-2021-2-176-182>